

Култура религија II разреда

Предметни професор: Весна Гаврић

Е-маил: gavric.vesna@outlook.com

Ученици који долазе на час: П9 – 10.02.2021. – клуб ученика – претчас

Религија и морал

Однос религије и морала представља једно од питања које се провлачи током људске историје. Социолози морала попут Радомира Лукића, али и етичари морал одређују као *скуп неписаних норми које одређују шта је добро, а шта лоше, те се на тај начин прописује како људи треба да се понашају у друштву*. Непоштовање ових норми изазива санкције. Морал је историјски одређен, обликује се у директној вези с условима живота друштва, културном традицијом и религијским учењем. Сва религијска учења у основи имају неке моралне вриједности и учења, што је на одређени начин допринијело формирању саме друштвене категорије морала. У религијским учењима провлачи се мисао о добру и злу. У свакој од монотеистичких религија живот човјека тумачи се као вјечита борба између добра и зла. На примјер, са хришћанством народи су примили и Десет Мојсијевих заповијести Старога завјета и морал Новог завјета, који је почивао на учењу Исуса Христа. Десет заповијести јесу правила исправног начина живота којих треба да се придржава сваки човјек, а не само вјерници. Хришћанство ради лакшег сналажења у свакодневном животу у смислу исправности својих поступака и дјеловања, истиче седам гријехова: охолост, шкртост, блудност, зависност, неумјереност у јелу и пићу, срдитост и лијеност. Јевреји, с обзиром на то да поштују само Стари завјет, такође вјерују у Десет Божијих заповијести. У јеврејској религији, подсјећамо се, Мишина и Гемара нуде моралне врлине и правила исправног понашања. Такође, Тора се представља као путоказ ка добром, као Божја поука о добром и исправном понашању. У исламу морал се темељи на послушности према Алаху, а главни и основни извор из којег се црпе морални принципи живота јесте Куран. Бјерници ислама истичу да поруке из Курана пређују човјека у одговорну и свјесну личност која има циљ да својим понашањем стиче, прије свега, Алахову наклоност и опрост гријехова, а затим и опште добро и благостање у заједници у којој живи. У будизму, да би разлучио добро од лошег, вјерник гледа на три ствари: намјеру која стоји иза дјела, ефекат који ће дјело да има на онога који га извршава и ефекат који ће дјело имати на друге. Уколико је намјера добра, уколико дјело помаже другоме, тада су његова дјела здрава, морална и добра. Пет правила морала основ су будистичке етике. Прво правило је не убијати и не повређивати друга жива бића, друго – не красти, треће – не злоупотребљавати однос са другима, четврто – не лагати, пето – алкохол, дроге и друге супстанце које помућују свијет.

У основи сваке монотеистичке религије јесте настојање да се смањи неморалност вјерника, институција, нетолерантност међу припадницима различитих религија,

промовишући основне вриједности човјека. Социолог религије Иван Цвитковић сматра да вјерски списи различитих религијских традиција заговарају етику одмазде, етику праштања, етику одговорности, етику дужности, етику послушности и покорности. Етика одмазде карактеристична је за Стари завјет, док етика праштања промовише Христово дјеловање у Новом завјету. Етику дужности налазимо у тзв. источњачким религијама, тј. хиндуизму и будизму, док је етика послушности и поковања ауторитету правила примјетна у исламу.